

Sygn. akt I ACa 792/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 marca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Markiewicz

Sędziowie: SA Roman Dziczek (spr.)

SO (del.) Marta Szerel

Protokolant: protokolant sądowy Joanna Mikulska

po rozpoznaniu w dniu 8 marca 2016 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa (...) spółki akcyjnej w W.

przeciwko (...) Towarzystwu (...) w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 19 stycznia 2015 r., sygn. akt XVI GC 588/14

I. oddala apelację;

II. zasądza od (...) Towarzystwa (...) w W. na rzecz (...) spółki akcyjnej w W. kwotę 5.400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

Roman Dziczek Dorota Markiewicz Marta Szerel

Sygn. akt I ACa 792/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 4 grudnia 2013 r. powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanego Towarzystwa (...) z siedzibą w W. kwoty 1 683 843,99 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 17 kwietnia 2013 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wskazał, iż pozwany jako gwarant udzielił powodowi jako beneficjentowi, w dniu 22 lipca 2011 r. gwarancji ubezpieczeniowej należytego wykonania umowy i właściwego usunięcia usterek Nr (...). Niniejsza gwarancja zabezpieczała roszczenie przysługujące powodowi w stosunku do konsorcjum w składzie: (...) Sp. z o.o. oraz (...) Sp. z o.o. w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem przez to konsorcjum zawartej z powodem umowy o roboty budowlane Nr (...) z 28.07.2011 r. Na wypadek niezaspokojenia tak określonych roszczeń przez konsorcjum, pozwany zobowiązał się je zaspokoić nieodwołalnie i bez stawiania warunków innych niż w gwarancji przewidzianych przez zapłatę do wysokości 3 434 831,65 zł na rzecz powoda w terminie 14 dni od dnia otrzymania pisemnego wezwania do zapłaty. W związku z niezapłaceniem przez konsorcjum należności powstałych w okresie gwarancji w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy, powód za pośrednictwem Banku

(...) Spółki Akcyjnej w dniu 18 marca 2013 r., wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 1 683 843,99 zł. Pismem z dnia 16 kwietnia 2013 r. pozwany odmówił uwzględnienia żądania. Dnia 5 listopada 2013 r. powód ponownie wezwał pozwanego do wypłacenia świadczenia gwarancyjnego w kwocie 1 683 843,99 zł.

W dniu 31 marca 2014 r. Sąd Okręgowy w Warszawie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwany w ustawowym terminie wniósł sprzeciw wnosząc o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwany podniósł, iż powód nie przedstawił dowodów wskazujących na prawidłową reprezentację. Pozwany podniósł także, iż niniejsza gwarancja ubezpieczeniowa nie ma charakteru abstrakcyjnego, bowiem jej postanowienia zawierały warunki, których spełnienie determinowało możliwość wypłaty świadczenia z tejże gwarancji. Powód (gwarant) ma prawo powoływać się na zarzut nadużycia prawa przez pozwanego (beneficjenta) gwarancji, a także na zarzuty wynikające z treści gwarancji. Niniejsza gwarancja nie jest też całkowicie bezwarunkowa, bowiem postanowienia zawarte w treści gwarancji wyznaczają istotne ramy stosunku zobowiązaniowego. Powód mógł się domagać zapłaty od pozwanego gwarancji tylko wówczas, gdy posiadał wymagalne roszczenie pieniężne w stosunku do Zobowiązanego. Pozwany nie był zobowiązany do zapłaty przedmiotowych należności automatycznie z chwilą ich powstania, ale koniecznym było aby najpierw należności tych nie zapłacił Wykonawca. Powód zaś nie wykazał, że powstały jakiegokolwiek wymagalne roszczenia w stosunku do Wykonawcy (Zobowiązanych), które były zabezpieczone przedmiotową gwarancją. Ponadto, złożona przez powoda przy pozwie dokumentacja nie potwierdziła, iż na zasadach określonych w treści gwarancji wezwanie do zapłaty skierowane do pozwanego zostało złożone za pośrednictwem banku, który potwierdza podpisy widniejące na tym wezwaniu. Powód nadużył praw wynikających z gwarancji oraz nie zastosował się do celu gwarancji, jakim było zabezpieczenie określonych roszczeń powoda.

W dniu 29 października 2014 r. pozwany złożył wniosek o przypozwanie wykonawcy, tj. Spółek (...) z siedzibą w W. oraz (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B.. Niniejsze spółki, pomimo poinformowaniu o toczącym się procesie i terminie rozprawy, nie przystąpiły do sprawy w charakterze interwenientów ubocznych.

Wyrokiem z dnia 19 stycznia 2015 r. Sąd Okręgowy w punkcie pierwszym zasądził od pozwanego Towarzystwo (...) w W. na rzecz powoda (...) spółki akcyjnej w W. kwotę 1 683 843,99 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 17 kwietnia 2013 r. do dnia zapłaty i w punkcie drugim zasądził od pozwanego Towarzystwo (...) w W. na rzecz powoda (...) spółki akcyjnej w W. kwotę 84 193 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych oraz kwotę 7 217 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny.

Powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. jako Zamawiający zawarł w dniu 28 lipca 2011 r. z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. (dawniej: (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B.) oraz (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. jako Wykonawcą umowę nr (...) na wykonanie robót budowlanych realizowanych w ramach projektu „modernizacja linii kolejowych (...) na odcinku W. – G. – O. (...) C.” Wykonawca zobowiązał się do wykonania niniejszych robót w ciągu 18 miesięcy od daty rozpoczęcia.

W celu zapewnienia realizacji postanowień umowy powód zawarł w dniu 22 lipca 2011 r. z pozwanym Towarzystwem (...) z siedzibą w W. umowę gwarancji ubezpieczeniowej należytego wykonania umowy i właściwego usunięcia wad i usterek Nr (...). Na mocy tej umowy pozwany (gwarant) gwarantował nieodwołalnie i bez stawiania warunków poza przewidzianymi w gwarancji, zapłatę na rzecz beneficjenta – powoda zapłatę do kwoty 3 434 831,65 zł. Gwarancja zabezpieczała roszczenia beneficjenta w stosunku do wykonawcy powstałe z tytułu niezapłacenia przez Wykonawcę należności, powstałych w okresie obowiązywania niniejszej gwarancji, w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy. Na podstawie niniejszej gwarancji, gwarant zobowiązał się do zapłaty na rzecz beneficjenta kwotę roszczenia w terminie 14 dni od dnia otrzymania oryginału pierwszego pisemnego wezwania

do zapłaty. Wezwanie miało być złożone w formie pisemnej i podpisane przez osoby upoważnione do składania oświadczeń woli w imieniu beneficjenta. Do wezwania powinien być załączony aktualny odpis KRS powoda lub inny dokument rejestrowy bądź założycielski. Ponadto, wezwanie miało być złożone do pozwanego za pośrednictwem banku prowadzącego rachunek beneficjenta, który potwierdzi, że podpisy widniejące na wezwaniu zostały złożone i należą do osób uprawnionych do składania oświadczeń woli w imieniu beneficjenta.

Gwarancja w wysokości 3 434 831,65 zł obowiązywała od dnia podpisania Umowy przez wykonawcę i beneficjenta do dnia 08.04.2013 r. w zakresie roszczeń z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy. Natomiast w wysokości 1 030 449,50 zł od dnia 09.04.2013 r. do 15 dnia po upływie okresu zgłaszania wad potwierdzonego wystawieniem świadectwa wykonania, lecz nie dłużej niż do dnia 16.04.2016 r. w zakresie roszczeń z tytułu rękojmi za wady. Gwarancja traciła ważność, a zobowiązanie gwaranta wygasło, w przypadku zwolnienia gwaranta przez beneficjenta ze zobowiązań wynikających z niniejszej gwarancji lub zwrotu oryginału niniejszej gwarancji do gwaranta.

W dniu 28 stycznia 2013 r. oraz w dniu 15 lutego 2013 r. powód wystosował do wykonawcy – (...) Sp. z o.o. wezwanie do zapłaty kwoty 1 683 843,99 zł wynikające z niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez wykonawcę.

W dniu 18 marca 2013 r. powód wystąpił do pozwanego z wezwaniem do zapłaty na rzecz beneficjenta kwoty 1 683 843,99 zł z tytułu gwarancji powstałe z tytułu nie zapłacenia przez wykonawcę należności powstałych w okresie obowiązywania gwarancji, w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy. Wezwanie zostało skierowane za pośrednictwem banku – Bank (...) S.A., którego osoby uprawnione do reprezentacji potwierdziły, że podpisy widniejące na wezwaniu zostały złożone i należą do osób uprawnionych do składania oświadczeń majątkowych w imieniu beneficjenta, nadto do wezwania został załączony aktualny odpis KRS powoda z dnia 19 marca 2013 r.

W dniu 16 kwietnia 2013 r. pozwany odmówił wypłaty żądanej kwoty wskazując na brak dowodów, iż osoby podpisujące wezwanie są upoważnione do autoryzacji podpisów osób reprezentujących beneficjenta. Pozwany w odmowie podniósł także, iż powód nie dołączył dokumentów uzasadniających roszczenie, a w wezwaniu nie podano, co jest podstawą domagania się zapłaty od gwaranta należności oraz jak została ustalona kwota tej należności. Powód odstąpił od umowy, zabezpieczonej niniejszą gwarancją, a odstąpienie od umowy ma skutek niweczący, nakazujący traktować umowę jako niezawartą, tym samym brak jest podstaw do kierowania roszczeń do gwaranta w przypadku skutecznego odstąpienia od umowy chronionej gwarancją. Gwarancja nie obejmowała ponadto roszczeń z tytułu kar umownych i odstąpienia od umowy bowiem nie istnieje wymagalne roszczenie do wykonawcy.

Dnia 27 listopada 2013 r. powód ponownie wezwał pozwanego do zapłaty. Pozwany nie zareagował na niniejsze wezwanie.

Sąd Okręgowy uznał powództwo za uzasadnione podkreślając w pierwszym rzędzie, że powód był prawidłowo reprezentowany w sprawie, co wynika ze złożonych do akt sprawy odpisów KRS z 19 marca 2013 r. oraz z dnia 2 października 2013 r., które są opatrzone datą wcześniejszą niż pełnomocnictwo i można z nich wywieść, że K. D. oraz A. P. byli uprawnieni do reprezentacji powodowej spółki w dniu udzielenia pełnomocnictwa pełnomocnikowi występującemu w sprawie.

Określając stosunek prawny łączący strony postępowania, Sąd Okręgowy wskazał, że był on oparty na umowie gwarancji ubezpieczeniowej wystawionej przez pozwanego, której beneficjentem jest powód, a do której odpowiednio należy stosować regulacje dotyczące gwarancji bankowej określonej w art. 81 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, w konsekwencji omówienia których Sąd Okręgowy wskazał, że z istoty wszystkich powiązań między bankiem-gwarantem a beneficjentem gwarancji wynika umowny charakter gwarancji bankowej, czego potwierdzeniem jest również treść art. 181 pr. bank.

Sąd Okręgowy podniósł, że gwarancja bankowa jest pozakodeksową umową nazwaną, uregulowaną w prawie bankowym, a podstawową przesłanką odpowiedzialności banku wobec beneficjenta jest fakt niewykonania przez

osobę trzecią oznaczonego świadczenia oraz to, że rozmiar odpowiedzialności banku jest z góry oznaczony przez wysokość uzgodnionej sumy gwarancyjnej, jednakże ze względu na charakter regulacji ustawowej odnoszącej się do gwarancji bankowej, ocena zakresu obowiązków i możliwego sposobu obrony gwaranta w ramach stosunku gwarancji wymaga uwzględnienia treści umowy gwarancji, którą strony mogą ukształtować w ramach swobodnego uznania, także jako umowę o charakterze abstrakcyjnym bądź kauzalnym.

Sąd Okręgowy wskazał, że w niniejszej umowie gwarancji, pozwany gwarantował nieodwołalnie i bez stawiania warunków, poza przewidzianymi w gwarancji, zapłatę na rzecz beneficjenta – powoda do kwoty 3 434 831,65 zł. Zatem zgodnie z zapisem, warunki, w jakikolwiek sposób ograniczające wypłatę kwoty objętej gwarancją musiały wynikać z treści samej gwarancji.

Podnosząc, że warunki określone w przedmiotowej gwarancji zostały wskazane w § 3 i są to jedyne warunki, od których zależy wymagalność świadczenia określonego gwarancją, Sąd Okręgowy uznał, że wypłata świadczenia z gwarancji wymagała spełnienia warunków formalnych, tj. wezwanie miało być złożone w formie pisemnej i podpisane przez osoby upoważnione do składania oświadczeń woli w imieniu beneficjenta. Do wezwania powinien być załączony aktualny odpis KRS powoda lub inny dokument rejestrowy bądź założycielski. Ponadto, wezwanie miało być złożone do pozwanego za pośrednictwem banku prowadzącego rachunek beneficjenta, który potwierdzi, że podpisy widniejące na wezwaniu zostały złożone i należą do osób uprawnionych do składania oświadczeń woli w imieniu beneficjenta, i po spełnieniu powyższych warunków, gwarant zobowiązany był do wypłaty żądanej przez beneficjenta kwoty w ramach limitu w terminie 14 dni od dnia otrzymania oryginału pierwszego pisemnego wezwania do zapłaty.

Sąd Okręgowy uznał, że powód spełnił powyższe wymagania. Wraz z wysłanym za pośrednictwem banku prowadzącego rachunek beneficjenta, do pozwanego wezwaniem do zapłaty kwoty 1 683 843,99 zł dołączono aktualny odpis KRS, a na wezwaniu złożono podpisy osób uprawnionych do reprezentacji powoda, a także osób reprezentujących bank, które potwierdziły, że podpisy widniejące na wezwaniu zostały złożone i należą do osób uprawnionych do składania oświadczeń woli w imieniu beneficjenta.

W ocenie Sądu Okręgowego, nieuzasadnione były zarzuty pozwanego, jakoby powód nie udowodnił, że osoby reprezentujące bank są do tego upoważnione. Sąd Okręgowy wskazał, że powód przy wezwaniu zgodnie z postanowieniami gwarancji, nie miał takiego obowiązku, a niezależnie od tego niezasadność podnoszonego przez pozwanego zarzutu potwierdziły dodatkowo dołączone do materiału dowodowego w sprawie, pełnomocnictwa wraz z podpisami notarialnie poświadczonymi udzielone przez Bank (...) SA prowadzący rachunek powoda na rzecz osób podpisanych pod wezwaniem z tytułu gwarancji (wystosowanym we właściwym terminie).

Dalej Sąd Okręgowy podniósł, co do § 2 gwarancji udzielonej w przedmiotowej sprawie, tj. zapisu, że gwarancja zabezpieczała roszczenie beneficjenta w stosunku do wykonawcy powstałe z tytułu niezapłacenia przez wykonawcę należności powstałych w okresie obowiązywania niniejszej gwarancji, w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy, że zapis ten nie wskazuje na jej kauzalny charakter, a jedynie określa cel umowy gwarancji, a nie warunek, od spełnienia którego zależy wymagalność świadczenia z gwarancji.

Ponadto Sąd Okręgowy wskazał, że strony umowy gwarancji są podmiotami profesjonalnymi, a zatem powinny kształtować zapisy w umowie w ten sposób, by nie budziły wątpliwości, co do charakteru nadanego gwarancji.

W konsekwencji Sąd Okręgowy uznał, że nie można uznać, iż wypłata gwarancji przez pozwanego na rzecz powoda uzależniona była od spełnienia innych warunków niż wymienione w § 3 umowy warunki formalne, a zatem winna być zaliczona do gwarancji o charakterze abstrakcyjnym.

W zakresie zagadnienia akcesoryjności gwarancji ubezpieczeniowej Sąd Okręgowy wskazał, że możliwość podnoszenia przez gwaranta zarzutów ze stosunku podstawowego, musiałaby wynikać albo z przepisu prawa, tak jak ma to miejsce w przypadku poręczyciela albo z woli stron umowy gwarancji ubezpieczeniowej i podkreślił, że w umowie gwarancji ubezpieczeniowej rozpatrywanej w niniejszej sprawie strony takich postanowień nie wprowadziły, tym samym, w

przypadku braku akcesoryjności zobowiązania gwaranta, nie może on wobec powoda jako beneficjenta gwarancji podnosić zarzutów z innego stosunku prawnego, w tym stosunku podstawowego.

Zatem, wobec uznania, że gwarancja udzielona w przedmiotowej sprawie jest zobowiązaniem gwaranta (pозwanego) do wypłaty na rzecz beneficjenta (powoda) nieodwołalnie i bez stawiania warunków, poza warunkami przewidzianymi w gwarancji, (które zostały spełnione przez powoda i uznane jedynie za warunki formalne) w terminie 14 dni od dnia pierwszego pisemnego wezwania, Sąd Okręgowy wskazał, iż zobowiązanie z niej wynikające ma charakter samodzielny, nieakcesoryjny oraz abstrakcyjny. Taka zaś sytuacja uzasadnia żądanie zapłaty przez powoda dochodzonej kwoty.

Sąd Okręgowy uznał ponadto, że działania powoda nie mogą zostać uznane za nadużycie prawa, realizował on bowiem swoje uprawnienia po spełnieniu przesłanek do ich dochodzenia, co stanowi normalny sposób dbania o swoje interesy i jest przejawem należytej staranności powoda w realizacji jego zadań i dlatego zarzut naruszenia art. 5 k.c. nie został uznany za zasadny.

O odsetkach Sąd Okręgowy rozstrzygnął na podstawie art. 481 k.c. i zasądził je od dnia następnego po dniu jaki został wyznaczony przez powoda jako dzień zapłaty, w doręczonym pozwanemu wezwaniu do zapłaty z dnia 18 marca 2013 r., przyjmując ten dzień jako moment, gdy roszczenie stało się wymagalne.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł pozwany, który zarzucił temu orzeczeniu naruszenie art. 233 § 1 k.p.c., art. 232 k.p.c. w zw. z art. 217 § 1 k.p.c. oraz art. 227 k.p.c., art. 232 k.p.c., art. 81 i art. 181 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, art. 65 k.c., art. 353¹ k.c., art. 3 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej, art. 6 k.c., art. 5 k.c. oraz art. 481 k.c. i wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji i pozostawienie temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach instancji odwoławczej.

W odpowiedzi na apelację strona powodowa wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja jest pozbawiona usprawiedliwionych podstaw.

Sąd pierwszej instancji dokonał trafnej subsumpcji zasadniczo prawidłowo ustalonego stanu faktycznego, który należy jedynie skorygować w ten sposób, że gwarancja ubezpieczeniowa została udzielona powodowi na zlecenie nie uczestniczących w sporze spółek: (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. oraz (...) Sp. z o.o. Wynikało to z treści uzasadnienia pozwu oraz sprzeciwu i nie było sporne w sprawie. Poza tą korektą Sąd Apelacyjny podziela ustalenia poczynione przez Sąd pierwszej instancji i dokonaną ocenę prawną, z uzupełnieniem uwag poniższych.

Apelujący oparł w istocie wszystkie podniesione zarzuty na kwestionowaniu prawidłowości odwoływania się przez Sąd pierwszej instancji do uregulowania instytucji gwarancji bankowej, o której mowa w art. 81 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. prawo bankowe, w zakresie charakteru prawnego gwarancji ubezpieczeniowej i wzajemnych obowiązków stron z niej wynikających, a także na kwestionowaniu wykładni postanowień umowy gwarancji łączącej strony niniejszego postępowania, jednakże w przeważającej zarzuty te miały jedynie charakter polemiki z ustaleniami dokonanymi przez Sąd Okręgowy

Przede wszystkim należy wyeksponować, na co dostatecznie Sąd pierwszej instancji nie zwrócił uwagi, że przywołanie przepisów Prawa bankowego miało jedynie na celu zidentyfikowanie instytucji gwarancji bankowej; Sąd ten nie negował, że gwarancja ubezpieczeniowa stanowi osobną umowę – przedmiot działalności zakładów ubezpieczeń, o której mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej, która to ustawa nie

zawiera nota bene żadnych szczegółowych regulacji dotyczących treści tej umowy, a tym samym jest nieunormowaną ustawowo czynnością prawną (umową), której treść precyzowana jest w ramach swobody umów (art. 353¹ k.c.).

Ze względu na cel zawierania umów gwarancji ubezpieczeniowej, jest ona kształtowana w sposób zbliżony, a niekiedy posiada wręcz tożsame elementy, jak w umowie gwarancji bankowej – obydwóm wspomnianym instytucjom towarzyszą ponadto zazwyczaj dwa stosunki prawne: stosunek podstawowy istniejący między dłużnikiem i wierzycielem (beneficjentem gwarancji) i umowa zlecenia gwarancji (ubezpieczeniowej, bankowej) istniejący między dłużnikiem ze stosunku podstawowego i zakładem ubezpieczeń – gwarantem, który zawiera umowę gwarancji ubezpieczeniowej (bankowej) z wierzycielem ze stosunku podstawowego – gwarantariuszem (vide: uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2010 r., sygn. akt V CSK 233/09, OSNC 2010/11/146).

Zatem sięgnięcie i odpowiednie zastosowanie, jak to uczynił Sąd pierwszej instancji, dokonując ustaleń przede wszystkim w zakresie charakteru prawnego gwarancji ubezpieczeniowej, jak i obowiązków oraz uprawnień z niej wynikających, do dorobku wypracowanego zarówno przez judykaturę jak i doktrynę na tle gwarancji bankowej, jest jak najbardziej uzasadnione i nie prowadzi do naruszenia objętych zarzutami przepisów prawa bankowego i ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

Co więcej, wbrew zarzutom naruszenia art. 353¹ k.c., przyjęcie, że w niniejszej sprawie mamy do czynienia z gwarancją ubezpieczeniową o charakterze abstrakcyjnym, której realizacja (obowiązek wypłaty określonych w niej kwot) odbywa się niezależnie od istnienia i zakresu obowiązków wynikających ze stosunku podstawowego (ze skutkami tożsamymi jak w przypadku gwarancji bankowej), jest wynikiem dokonania prawidłowej wykładni postanowień przedmiotowej gwarancji ubezpieczeniowej należytego wykonania umowy i właściwego usunięcia wad i usterek nr (...) (dalej: Gwarancja) łączącej strony niniejszego postępowania. Nota bene na brzmienie tychże postanowień miała przede wszystkim wpływ strona pozwana, jednakże nie zostały one sformułowane w ten sposób, jak chce skarżący, aby realizacja gwarancji następowała nie tylko poprzez jedynie spełnienie wymogu zgłoszenia żądania wypłaty określonych kwot, ale również, aby została uzależniona od wykazania istnienia dodatkowych okoliczności związanych ze stosunkiem podstawowym. Takich postanowień zabrakło w przedmiotowej Gwarancji.

Dokonując wykładni istotnych dla niniejszej sprawy postanowień Gwarancji, przede wszystkim w świetle dyrektyw wynikających z art. 65 k.c., która wbrew zarzutom apelacji naruszenia tegoż przepisu, jak już wspomniano, została prawidłowo dokonana przez Sąd pierwszej instancji, należy uznać, że w istocie została ona skonstruowana, jako umowa o charakterze abstrakcyjnym - umowa samodzielna - w której zobowiązanie gwaranta zostało ukształtowane w sposób niezależny od umowy podstawowej. Świadczą o tym przede wszystkim postanowienia zawarte w § 3 Gwarancji, w którym w punkcie pierwszym nałożono obowiązek zapłaty przez gwaranta kwoty roszczenia na rzecz beneficjenta, w ciągu 14 dni od otrzymania oryginału pierwszego pisemnego wezwania do zapłaty. W kolejnych punktach omawianego paragrafu strony określiły jedynie formę wspomnianego wezwania (pisemna pod rygorem nieważności) oraz określiły, kto powinien ze strony beneficjenta wezwanie to podpisać, a także wskazano dokumenty mające poświadczyć prawidłowość złożonych podpisów.

Wśród wymogów jakim zadość powinno czynić powyższe wezwanie nie wskazano na żadne, które dotyczyłoby stosunku podstawowego, a przede wszystkim, na co w szczególności powołuje się skarżący, aby beneficjent miał obowiązek wykazania istnienia przysługującego mu z tego stosunku roszczenia.

O powyższym, w świetle konkretnie określonych wymogów rzeczzonego wezwania, nie może świadczyć jedynie ogólne zaznaczenie w § 2 Gwarancji, że zabezpiecza ona roszczenie beneficjenta w stosunku do wykonawcy powstałe z tytułu niezapłacenia przez wykonawcę należności powstałych w okresie obowiązywania niniejszej gwarancji, w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy, tym bardziej, że w § 1 Gwarancji postanowiono, że gwarant dokonana zapłaty kwot objętych gwarancją na rzecz beneficjenta w sposób nieodwołalny i bez stawiania warunków poza przewidzianymi w Gwarancji, a te ograniczono do wymogów przewidzianych w przywołanym wyżej § 3 Gwarancji oraz, w zakresie wysokości kwot i okresów w jakich wezwanie to może nastąpić, w § 4 i 5 Gwarancji.

Tym samym za pozbawione uzasadnionych podstaw należy uznać dalsze zarzuty pozwanego dotyczące naruszenia art. 6 k.c. oraz art. 232 k.p.c., których naruszenie skarżący upatrywał w niewykazaniu przez powoda, do czego zdaniem pozwanego był zobowiązany, dodatkowych przesłanek warunkujących realizację gwarancji, które miały dotyczyć istnienia roszczenia ze stosunku podstawowego. Te ostatnie mogą być przedmiotem sporu uczestników stosunku podstawowego, co jednak nie przekłada się na odpowiedzialność pozwanego wobec powoda, jako wystawcy gwarancji ubezpieczeniowej.

Na marginesie należy wskazać, że w trakcie postępowania przed Sądem pierwszej instancji pozwany kwestionował również formalną skuteczności zgłoszonego wezwania do wypłaty kwot z gwarancji, jednakże brak jest w tym zakresie w apelacji konkretnych zarzutów.

W dalszej kolejności również zarzut naruszenia art. 232 k.p.c. w zw. z art. 217 § 1 k.p.c. oraz art. 227 k.p.c. okazał się nietrafiony, ponieważ nieuwzględnione przez Sąd pierwszej instancji wnioski dowodowe, w świetle uwag zawartych wyżej, dotyczyły okoliczności nieistotnych dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy w postaci istnienia, czy też nieistnienia roszczenia wynikającego ze stosunku podstawowego, a więc, wobec charakteru Gwarancji omówionego wcześniej, okoliczności irrelevantnej dla oceny zasadności zgłoszonego roszczenia.

Sąd pierwszej instancji trafnie ponadto ocenił, że przedmiotowe wezwanie do wypłaty kwot objętych Gwarancją nie stanowiło nadużycia prawa podmiotowego przysługującemu powodowi, który prawidłowo realizował uprawnienia wynikające z Gwarancji. Ewentualna, szersza ocena zarzutu naruszenia art. 5 k.c. mogłaby się odbyć, gdyby apelujący powiazał ten zarzut z zarzutem naruszenia art. 217 k.p.c., czego jednakże zaniechał uczynić.

Konkretyzując zarzut naruszenia art. 5 k.c. w uzasadnieniu apelacji skarżący powołał się w gruncie rzeczy jedynie na kierowanie, zdaniem pozwanego, przez beneficjenta (powoda) wobec gwaranta w sytuacji, gdy roszczenie beneficjenta w stosunku do wykonawcy ze stosunku podstawowego było związane z żądaniem zapłaty kar umownych, które nie były zabezpieczone Gwarancją. Tymczasem, jak wynika z treści Gwarancji, nie zawiera ona takiego wyłączenia. Wskazano w niej bowiem jedynie ogólnie, przede wszystkim w § 4, że udzielona gwarancja i określone w niej kwoty dotyczą m. in. roszczeń z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, a więc tym samym również roszczeń obejmujących zapłatę kar umownych z tego tytułu.

Konsekwencją powyższych uwag jest uznanie, że zaskarżone orzeczenie uwzględniające powództwo w całości jest prawidłowe.

Jednocześnie należy podnieść, że nie doszło również do naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 481 k.c. w postaci niezasądzenia odsetek od dnia wyrokowania. Dość wspomnieć, że dłużnik dopuszcza się zwłoki, gdy nie spełnia świadczenia w terminie, a jeżeli termin nie jest oznaczony, gdy nie spełnia świadczenia niezwłocznie po wezwaniu przez wierzyciela (art. 476 zdanie pierwsze k.c.), który może żądać odsetek za czas opóźnienia (art. 481 § 1 k.c.). Tym samym brak jest jakichkolwiek podstaw do zasądzenia odsetek od dnia wyrokowania, a nie, jak to uczynił Sąd pierwszej instancji, od pierwszego dnia, w którym pozwany popadł w zwłokę ze spełnieniem świadczenia.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny orzekł w punkcie pierwszym sentencji na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w punkcie drugim na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. oraz § 12 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

SSA Dorota Markiewicz SSA Roman Dżiczek SO (del.) Marta Szerel